

[Christmas Møller.]

den ene eller den anden Maade vil have Andel i Gennemførelsen af den af Flertallet ønskede Ordning.

Jeg skal endvidere paa det ærede Medlem Hr. Hvidbergs og egne Vegne gøre følgende Bemærkninger. Vi var, saaledes som det fremgaar af første Behandling af dette Lovforslag, taknemmelige over, at man forsøgte at faa udsat Afgørelsen af Sagen, og skal gerne gentage, at vi synes, den højtærede Undervisningsminister bar sig rigtigt ad, da han prøvede paa og altsaa opnaaede en saadan Udsættelse. Men paa et forholdsvis tidligt Tidspunkt — og saaledes af Flertallets Indstilling kunde være gennemført til 1. Juli i dette høje Ting — gav vi baade over for den højtærede Undervisningsminister og over for Udvalget til Kende, at vi ikke saa nogen Mulighed for, at Flertal og Mindretal, saaledes som disse havde givet sig til Kende i Kommissionen, kunde samles, og da vi heller ikke regnede med, at en saadan Samling kunde ske inden 1. November, hvilket var den Frist, der senere blev sat, maatte vi anbefale, at man, som jeg saa maa sige, gjorde Pinen kort og ordnede Sagen omgaaende. Den Andel har vi i, at Sagen føres til Afgørelse nu, idet man vel, hvis vi havde fastholdt, at det skulde vente til 1. November, havde bøjet sig herfor. Det er altsaa denne formelle Betragtning, som jeg lige har villet fremføre, idet vi ogsaa ud fra demokratiske Synspunkter har villet bøje os for det Flertal, der nu engang var.

Men dernæst vil jeg gerne gøre nogle mere almindelige Bemærkninger i Tilslutning til den Mindretalsbetænkning, det ærede Medlem Hr. Hvidberg og jeg har afgivet. Det ærede Medlem Hr. Frede Nielsen sagde, at ved den Ordning, hvorigennem de tysksprogede kommunale Skoler afskaffes, gennemfører man samtidig en Ordning ved Privatskolerne, en Ordning, som vel kunde udvides i Bredden, men ikke i Højden. Man kunde næsten opfatte det, som om det ærede Medlem sagde: Lad os ikke blive fristet i Fremtiden, for med de Erfaringer, jeg har angaaende mit eget Parti, ved jeg, at det kan være farligt, og at vi kan blive fristet til at gaa i Højden! Af det ærede Medlems hele Stilling kunde man faa det Indtryk, at han mente det nødvendigt at lægge et Baand paa sig selv og sit Parti.

Den Stemning, der raader i Nordslesvig med Hensyn til dette Forslag, føres stærkt frem fra Flertallets Side, og i den Anledning vil jeg gerne sige, at der kan jo ikke være nogen som helst Tvivl om, at et overvejende Flertal af Befolkningen i Nordslesvig er

stemt for Flertallets Standpunkt. Men jeg har maaske Lov til at paastaa, at de 40 saakaldte Enkeltpersoner dækker en Viden og et Kendskab til det sønderjyske Spørgsmaal og Udviklingen i Nordslesvig, som jeg synes, man maa tage et oven i Købet meget stort Hensyn til. De Personer, som er sagligt bedst vidende om hele dette Spørgsmaal, nemlig Amtsskolekonsulenterne, staar paa Mindretallets Side, og hvad angaar Skoledirektionerne i Tønder og Aabenraa, gælder noget lignende. Men dernæst kan der være nogen Grund til angaaende Stemninger — ogsaa Stemninger i Nordslesvig — at pege paa, at man kan nævne betydende Eksempler fra Danmarkshistorien paa, at Stemninger paa dette Omraade har ført til Ulykke eller været lige ved at føre os i Ulykke. Jeg hører til dem, der mener, at det ikke uden videre kan være vor Sag at følge Stemninger, men at vi ogsaa har Ret til at anlægge en nøgtern Vurdering af, hvordan Forholdene utvivlsomt vil forme sig i en vel ikke alt for fjern Fremtid.

Idet jeg henviser til Betænkningen, skal jeg sige, at vort Synspunkt, det ærede Medlem Hr. Hvidbergs og mit, angaaende hele denne Sag er en Prøve paa, hvorledes vi mener, man skulde tage paa dette Spørgsmaal og paa mange andre Spørgsmaal i de sønderjyske Landsdele. Hvis vi skal have en lykkelig Udvikling, tror jeg, det gælder om at vise Forstaaelse, navnlig paa et Omraade som dette, og jeg tror ogsaa, at der i Øjeblikket i Spørgsmaalet om det tyske Mindretals Stilling — Dele af det — er Punkter, som den højtærede Regering skulde tage op til Overvejelse, og hvor man skulde prøve paa at fjerne de Bestemmelser, som skaber stor Gnidning mellem Flertal og Mindretal.

Den Skoleordning, der skabtes i 1920, skabtes af et enigt Nordslesvig og af en enig dansk Rigsdag. Den byggede paa, at man i en Sejrssituation, tilsvarende den nuværende, vilde øve Ret og Billighed, og vi har Lov til at sige, at denne Ordning kan der ikke paa-vises nogen skadelig Virkning af. Den fik senere Udbygninger, som maaske kan diskuteres, men i det store og hele har man Ret til at sige, at denne liberale danske Ordning har kunnet holde. Vi lægger endvidere en aldeles afgørende Vægt paa, at der imod den Skoleordning, som skabes i Dag — hvor vi i Danmark kan gøre, hvad vi vil, hvor vi ikke behøver at spørge andre end os selv, og hvor det vel overhovedet ikke interesserer andre, hverken det ene eller det andet Sted —, ikke senere kan rejses Indvendinger; den bør kunne holde over for en senere Kritik. Naar man ser paa Udviklin-